

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitászó 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A sztanisicsi németek.

Békességes, szorgalmas népnek ismerték őket. Gazdaságukat okoszerűen üzik s a környéken egyre terjeszkednek birtokaik. Nem igen sok zavartak eddig s híresek legfeljebb csak arról voltak, hogy szeretnek is, meg jól is tudnak mulatni.

Egy idő óta azonban nagyot fordult a világ, egyre fészkelődnek, nincs nyugtok. Hát hogy a föltünési vágy bántja őket, vagy ha megakarják mutatni, hogy „vagyunk“, ahhoz nekünk semmi közünk, sőt még örüdeni is tudunk, ha egy község lakosságában erőteljes élet lüktet. De ahhoz igen is van közünk, van köze e megye minden lakójának, e megye minden német ajku lakosságának is, a mit a sztanisicsi németek már jó idő óta véghez visznek.

Mert megyénk jóhírve van veszélyeztetve akkor, mikor a fővárosi sajtó is egyre hoz közleményeket a sztanisicsi németek ellenséges magatartásáról a magyar nyelvvel szemben.

Miben is áll ez a dolog?

Többször megemlékeztünk már lapunkban erről. Az egyházi szónoklatok nyelvének kérdése nevezett községben a szokás által volt szentesítve. Ez a szokás pedig a sztanisicsi magyarság méltányos és jogos kívánságainak határozottan hátrányára volt. A magyarság alig hallott prédikációt anyanyelvén. A magyarok ezen ferde állapot megszüntetésére lépéseket is tettek, melyeknek az lett az eredménye, hogy az egyházi hatóság elhatározta, miszerint két egymásután következő vasárnapon tartassék német, egy vasárnapon pedig magyar egyházi szónoklat. Ugy azonban, hogy ezen harmadik vasárnapon is hallhassanak a németek prédikációt, amennyiben a kis mise előtt tartható ilyen.

Eddig a határozat.

Botorság, sőt a legnagyobb tapintatlanság lenne azt követelni, hogy a német anyanyelvű lakosság mely még magyarul nem beszél, kényszerítessék magyar prédikációt hallgatni, melyet nem ért, de viszont a legkárhóztatandó eljárás a németek részéről olyan pretenziókkal lépni fel, melyek lehetetlenné teszik a magyaroknak magyar egyházi szónoklat hallgatását.

Ilyet követelni Magyarországon, mely any-

nyira respektálja minden nemzetiség nyelvét, egyenesen bűn az állam ellen.

Megyénk németisége mindig oly józanságot, mérsékletet s hazafiságot tanusított, olyan jól megfért a magyarsággal, az állam hivatalos nyelvét már örvedetes fokban elsajátította, — hogy amikor felemeljük szavunkat a sztanisicsi németiség viselkedése ellen a magyar nyelvet illetőleg, melyet sporadikus s nem általánosan veszélyes tünetnek kell tartanunk, feltételezzük, miszerint a sztanisicsi németiség viselkedése nem a hazafiatlanságban, hivatalos nyelv, az ottani magyar lakostársak azon elvének nem tisztelésében gyökeredzik, hanem talán kifolyása egyes rosszakaratu kolompokok bujtogatásának és káros befolyásának.

A sztanisicsi németiség, ha tart valamit hazafiságára, a közbecsülésre, tiltakozni fog az ellen, amit róla irnak:

„Mikor a pap az isten iszteleket kezdetén magyarul kezdi olvasni az evangéliumot, a svábok mintegy parancs szóra fölkelnek s tömegesen vonulnak ki a templomból, hogy magyar szót ne keljen hallaniok. Botrányos viselkedésüket még azzal tetézik, hogy küldöttséget indítottak a vallás-és közoktatásügyi miniszterhez, bepanaszolni a magyarul beszélő papot.“

Ezt írja róluk egy fővárosi lap. Ily vádakat visszautasítani kötelesség.

Ha pedig igazak volnának, ugy számoljon magával a sztanisicsi németiség s tudja meg, hogy Magyarországon vannak, a hol az állam nyelvét respektálni kell, az az ellen való izgatás pedig olyan cselekmény, melyért a közmegegyezésen felül más megtorlási mód is érheti.

A kérdés igen egyszerű. Meg vannak-e óva a sztanisicsiak nyelvi érdekei, hallgathatnak-e annyiszor német prédikációt, ahányszor ezt számbeli tulsúlyknál fogva kívánhatják? Igen, mert minden vasárnap van német prédikáció.

Hát a sztanisicsi magyarságnak van-e ahhoz joga, hogy, ha nem is egyformán, de legalább is számbeli arányának megfelelőleg részesüljön magyar vallási oktatásban? Talán nem? Nos, aki azt mondja, hogy nem, az vétkezik azon kötelességet ellen, melylyel az állam hivatalos nyelvének tartozik, vétkezik az államalkotó magyarság ellen.

Hogy pedig valaki ilyen álláspontra helyezkedjék, ilyen tant hirdessen, azt Magyarországon tűrni nem szabad, nem lehet.

Régóta húzódik ez a kellemetlen ügy, mely már akuttá kezd válni s erőlyesebb intézkedéseket fog szükségessé tenni, ha a sztanisicsi németiség, melynek hazafiságában nem akarnánk kételkedni, a helyes utra nem tér.

Hisszük különben, hogy ez meg fog történni, mert megyénk németisége s így a sztanisicsiak sem fogják megtűrni, hogy országoszte azt lireszteljék róluk, hogy ők a békés együttélést, melynek megyénk eddig szép példájával szolgált, a magyar nyelv elleni állásfoglalásukkal célzatosan meg akarják zavarni.

Reméljük, hogy a nálunk időzött Majorossy püspöknél járt deputáció funkciója volt az utolsó felvonása ennek az éppen nem dicséretes ügynek.

Mi is azt mondjuk, amit igen jól jegyzett meg a püspök ur, hogy jegyezzék meg a sztanisicsi németek, hogy Magyarországon vagyunk s csak örüljenek, hogy ha az ő nyelvi érdekeiknek teljesen elég van téve, magyar polgártársaik méltányos és jogos kívánságai is kellőleg tekintetbe vétetnek.

Ismételjük, megyénk németiségének hazafisága sokkal több példában nyilvánult már, sem hogy a sztanisicsi esetet ne másnak, mint egyesek káros befolyásának lenne okunk tulajdonítani.

A miniszterelnök nyilatkozata. A miniszterelnök a napokban érdekes nyilatkozatot tett a kormánypart egyik értekezletén a közgazgatási vita folyamáról. E szerint a vita mostani viszonyaira el volt ő már eleve készülvé; tudta ő előre, hogy az általános vita e javaslatról három, sőt esetleg négy hétig is eltarthat s így e vitának hosszúsága egyáltalán nem lep meg s nem is tesz legalább eddig *semmiféle rendkívüli intézkedést szükségessé*. Hogy vajjon a részletes vita során szükség lesz e arra, avval foglalkozni ma időelőtti dolog lenne. Arról biztosíthatja az értekezletet, hogy a kormány teljes tudatában van kötelességének s ha szükséges lenne, nem fogja elmulasztani az alkalmas módokat javaslatba hozását. Az értekezlet élénk helyesléssel fogadta ezen előterjesztést.

Orvosi kongresszus. Földváry Mihály, pest-megyei alispán, mint az orvosi kongresszus végrehajtó bizottságának elnöke és Oláh Gyula dr. bizottsági titkár most bocsátották ki a meghívókat a folyó évi június 21-én Budapesten, a vármegeház termében, reggeli 9 órakor tartandó kongresszusra. A tárgysorozatból fölemlítjük: I. A vármegegyei főorvosok és járásorvosok

A „BÁCSKA“ tárcája.

Betegségemben.

*Eljöttél el telkem jó anyám,
Hogy enyhítsél gyermeked baján
S hogy megnyugtassd fájó lelkedet,
Mely nyugalmat csak nem lelhetet.*

*Fennvirasztál éjfélig velem
S akkor is így kellett eszenem:
Nyugodjál le telkem jó anyám,
Megosztozunk majd az éjszakán.*

*S te engedél fiad szavának,
Oh de előbb az ég Urának
Ajkad forró imát rebegett,
Hogy nem oly nagy beteg gyermeked.*

*Lenyugvál s én ugy élnételek,
Egybe vala fonva két kezed,
Almodban is értem esdettél,
Kit ugy szeretsz, a jó Istennél.*

*Oh de én is, én is esdettem,
Könyvek között kértem Istenem,
Hogy áldjon meg téged jó anyám,
Ki önáctlen szeretsz s igazán.*

Morvay Imre.

AZ ÁTOK SÚLYA.

— Elbeszélés. —

Írta: —s.—

I.

Ragyogó tavaszi nap volt. Olyan, mikor minden élő a szabadba vágyódik élvezni a nagy természet ébredését, újja születését. Nagyszerű is a természet ujjáébredésében! A nap sugarainak növekvő heve zöld s virággal tarkított pázsitot terem a sötétlő s kopár földre; kicsalja a fák rügyeit, a bokrok bimbóit; visszahozza a lég urait: a csicsérgő madarakat; s boldoggá, frissé tesz mindent, mindent — még a föld legelégedetlenebb lényét: az embert is.

Főlégség a természet élte delében, főlégség halálában, de kétszeresen főlégség ujjászületésében!... Láttál már édes álmából ébredő ártatlan gyermeket? Kedves álmára visszagondolva boldogság tükörződik egész lényén, szemében a lelkesedés tüze ég, ajkain a legvonzóbb és utánozhatatlan mosoly ül, arcán az üdőség piros rózsái nyílnak: boldog, kimondhatatlanul boldog és e boldogság angyalivá teszi őt. Milyen érzés fogott el ilyenkor?... Ilyen a természet ébredése is... Szeretnéd ezt is, mint a kedves gyermeket karjaidba ölelni s sokasokát el nem bocsátani....

Elfáradva a hosszas bolyongásba s a tavasz szépségének élvezésébe a kaszinóba indultam, hogy a napilapokat átfussam, no meg hogy egy kis pletykát halljak. A máskor oly tömött társalgó, egy billiárdterem is teljesen türes volt: mindenki sétában keresett ma szórakozást.

Az olvasóterembe léptem, de mennyire meg voltam ütődve, mikor Béla barátomat komoran, kezébe támasztva homlokát, egyedül láttam az olvasóasztalnál ülni. Meglepett az a, szóval ki nem fejezhető, buskomorság, mely egész lényén uralkodott. Annnyira el volt önmagába merülve, hogy észre sem vette beléptemet. Hozzá közeltem s vállaira téve kezemet bizalmasan, s mintegy vele

érezve a fájdalmat, üdvözöltem. Ő rám nézett szép, őszinte szemével, melyek most oly borusak voltak, tompa hangon viszonzá köszöntésemet s ismét kezeibe temeté arcát.

Fájt baráti szívemnek a máskor oly vig fü levértése. Szerettem volna tudni az okát. Néhány percig küzdöttem önmagammal, vajjon megkérdézzem-e; nem fogja-e bántani őt még inkább kíváncsiságom?

Vége is őszinte barátságunkra támaszkodva, mel- léje ültem s bizalmasan megszólítottam:

— Miért vagy oly bus, mi bánt Bélám? Ne vedd tolkodásnak vagy kíváncsiságnak e kérdést, hanem a jóbarát őszinte tudakozódásának. Hiszen tudod, hogy a megosztott fájdalom felényi nehéz, és már nem egyszer panaszoltuk el egymásnak bajainkat. Tedd meg ezt most is, hátha megkönnyebbülsz.

Őszinte szavaim nem maradtak hatás nélkül. Főlegyenesedett székében, rám tekintett könytől nedves szemével, megszorította kezemet, de szólni még nem birt, hanem egy mélyet sóhajtott, mely után némileg megkönnyebbülmi látszott.

— Meg vagyok róla győződve, hogy őszinte barátom vagy — mondá reszketeg hangon s még mindig fogva kezemet — s bár szenvedéseimet magamba szoktam zárni, te előttem ugy szólván nincs titkom. Régóta ismerjük egymást s tudod mily sok szenvedésen, szerencsétlenségen estem át. Hogy csak a főbeket említsem: néhány év előtt vesztettem el jó anyámat, azután bátyám, kit jobban szerettem önmagammal lett öngyilkossá, magam is akármibe kezdek nincs semmin Isten áldása, folyton üldöz a balsors, igen... üldöz... üldöz... — De hisz te mindezt feledni igérted nekem s látszólag megnyugodtál a sors csapásain — mondám neki, hogy ezzel felrázzam merengéséből.

— Igen, mindezeket feledni látszottam s nem mutattam senki előtt; talán teljesen be is hegedt volna szívem, ha most újra egy óriási csapást nem mér reám a sors. Nagy csapást, igen nagyot!...

Elhallgatott, fojtott zokogás tört ki melléből s mereven nézett egy helyre. Kűzdeni látszott önmagával, hogy vajjon miként adja tudtomra nagy bánatát. — Azt tudod barátom — folytató mély sóhaj után

viszonya az ország általános közegészségi állapotaihoz és ezen közhivatalnokok helyzete egy közegészségügyi közigazgatás, valamint általában a közigazgatás keretében. II. A községi és körorvosok, tehát a nép orvosainak közegészségügyi feladatai, ezen szervezetnek mai berendezése és a berendezésnek a közegészségügyi feladatokkal és az ország általános közegészségügyi érdekeivel való összhangba hozatala.

Majorossy püspök Zomborban.

Lapunk múlt számában megírtuk, hogy Majorossy János püspök ur e hó 11 én délután 5 órakor érkezett városunkba. Megérkezése után azonnal megsejmelte a templomot s igen izléseknek találta az átalakítási munkálatokat, melyeket ez alkalommal látott először. A kerületi papság által felkísértetvén szobájába, a küldöttségeket fogadta. Ezek között voltak: a vármegyei tisztikar az alispán, Zombor város és az egyházmegyei alispán, a polgármester, a törvényszék Széchenyi József elnök, a gör. keleti papság Kupuszarevits Lyubomir, a honvéd és közös hadseregbeli tisztikar Dancs Zsigmond, illetve Pacher és Dworzák, a pénzügyigazgatóság Danczer Kornél, a tüzoltók Városy László, a tanítók és az iskolások Mihályi János, a róm. kath. papság Meszner István esperes vezetésével. Látogatást tettek a püspöknel még csütörtökön Esztergamy Borbála nőegyleti elnök, Szemző István és Aszt Nándor urak is.

Másnap, pénteken, a szertartás reggeli 8 órakor vette kezdetét. A püspök ur csendes misét mondott, mely után Fejér Gyula apát ur tartalmas szónoklatot tartott. (A beszédet lapunk mai száma egész terjedelmében hozza.) Ezután kezdetét vette a bérmálás. A bérmálások és az újatások közönség szorongásig megtöltötte a templomot. A püspök ur 432 fiút és 562 leányt bérmált meg. A bérmálás végeztével Majorossy püspök ur megható beszédet intézett a megbérmáltakhoz és a béma szülőkhöz, fejtetve a nap jelentőségét. Megemlékezett ezután arról, hogy ezen napnak kettős fontossága van, mert ezután fog felszentelteni az árvaház, mely minden szónál ékebben dicséri bőkezű megalkotóját, a biboros érseket.

A püspök ur erre kíséretével az árvaházba ment, annak összes helyiségét megáldotta és hosszasan beszélgetett a már elhelyezett árvákkal. Az árvaházban ez idő szerint 4 leány és 3 fiu van. Megjegyezzük ez alkalommal, hogy az árvaházban 12 hely van s a megalapító érsek ur szándéka szerint, ez zomboriakkal lett volna betöltendő, miután azonban csak 2 zombori jelentkezett, a többi helyre megyebeli vettek fel. Úresen van még 5 hely, mely zombori árváknak van fenntartva. Jelentkezéseket az érseki hatóság elfogad.

Egy órakor d. u. kezdetét vette az apát-plébános ur által vendége tiszteletére adott nagy ebéd. Péntek estén, a menü kizárólag bőjti ételekből volt összeállítva, amit különben a jelen voltak éppen nem vettek rossz néven. Jelen voltak:

Aszt Nándor nyug. kuriai bíró, dr. Balogh Ernő ügyvéd, Bartl György bresztováci kanonok-plébános, Buday Gergely főgimnáziumi hittanár, Buday József ny. kir. adófelügyelő, Czar András zombori hitelmező, Czifrus Ferenc kir. tanfelügyelő, dr. Csibás Benő polgármester, Dalmay József ny. m. kir. pénzügyi titkár, Danczer Kornél m. kir. pénzügyigazgató, Dancs Zsigmond m. kir. honvédszállados, Dobák Béla kir. ügyész, Dworzák F. cs. és kir. őrnagy, id. Ertl János szentái nagybirtokos, Esztergamy Károly városi főpénztárnok, dr. Falcione Nándor tanácsnok, Fejér Gyula zombori apát-plébános, Gärtner Sándor bajmoki káplán, dr. Gerstinger Pál városi aljegyző, Gottlieb Márton földbírtokos, Gräff Nikáz kir. s. tanfelügyelő, Gruber József apatini káplán, Hengen József rác militári káplán, Hümpfner

Alajos sztanisicsi plébános, Jauch Ferenc zombori néptanító, dr. Kovács Kálmán kupuszarevits plébános, Kovács Máté almási plébános, Kupuszarevits Lyubomir gör. kel. esperes, dr. Margalits Ede főgimnáziumi igazgató, Majorossy János püspök, Mamuzsics Mátás szabadkai prépost-plébános, Martin József filipovai esperes-plébános, Meszner István bezdáni esperes plébános, Mihályi János árvaszéki elnök, Mihálovits zombori hitelmező, Michler Ferenc doroszlói káplán, dr. Molnár István Lajos főgimnáziumi tanár, Morvay Imre bezdáni káplán, Muzsik István zombori káplán, Nagel Máté zombori káplán, Nagy Béla monostorszegi plébános, Ödri Lajos zombori káplán, Pacher H. cs. és kir. alvezetes, Polyakovits Lajos hódásági káplán, dr. Povischil Richard képezdei hittanár, Pribil Ernő megyei altágyész, Puck István apatini apát-plébános, Purmann Alajos egyházpénztárnok, dr. Rátai József megyei főorvos, Rónai István prigrlevecia szent iváni kanonok plébános, Sándor Béla főispán, Schauer Ferenc kernyajai plébános, Schlagetter Gyula megyei főügyész, Schmausz Endre alispán, Széchenyi József királyi törvényszéki elnök, Szilágyi Ferenc városi levéltárnok, Szondy Mátás királyi törvényszéki bíró, Tárcazy Mór földbírtokos, Valtér Nándor rendőrf. kapitány, Városy László megyei főszámvéző, Vidáich István nyug. plébános, Vidákovich Pál ns.-milicisi plébános, Vojnits Dániel kunbajai plébános, Vukicsévits Péter tanácsnok, Weisz Mihály gyulafalvi plébános, Zundl Péter érseki levéltárnok, Zsuffa Vince főgimnáziumi tanár, Zsulyevics Ernő kereskedelmi iskolai igazgató.

Az első felkészítőt a püspök ur mondotta a pápára és a királyra. Apát ur a püspököt éltette. Csibás Benő a város nevében köszöntte fel Majorossyt, mint biboros-érsektünk kiküldöttét. A püspök Sándor Béla főispánra, Sándor Béla a megyei papságra mondott áldomást. Majorossy ur ezután Schmausz alispánt, Csibás polgármestert és Kupuszarevits gör. kel. esperest köszöntötte fel. Az alispán Haynald Lajos egészségeért írték poharát. Dr. Margalits Ede a katonaságot köszöntötte fel.

Az emelkedett hangulatban lefolyt ebéd végeztével a püspök ur egy sztanisicsi küldöttséget fogadott. Az érseki hatóság a sztanisicsi egyházi szónoklatok ügyét tudvaleg úgy döntötte el, hogy két vasárnap német, utána egy vasárnap pedig magyar prédikáció tartassék. E vasárnapon is a kis mise alatt azonban szintén tartassék német szónoklat. Ezzel nem volt meglepődve a sztanisicsiak egy része. A sztanisicsi némettség ugyanis számbeli túlsúlyánál fogva még többet akar.

A püspök ur kijelentte, hogy az egyházi hatóság méltányos határozatán változtatni nem lehet. Igen helyesen jegyezte meg, hogy nem indokolt az, miszerint az állam nyelvét beszélők rövidséget szenvedjenek, akkor, mikor a németek jogos igényei teljesen ki vannak elégítve. Magyarországon vagyunk — mondá — s önkök csak örülhetnek, mint jó hazafiak, hogy templomukban honfitársaiknak, az állam nyelvén beszélőknek megadatnak az alkalom magyar nyelvű szónoklatokat hallani. — Bizony a sztanisicsi németek abban hagyatknák már egyszer e rájuk nem a legszebb világitást vető ügyet.

Az ebéd végeztével a püspök ur látogatást tett a főispánnál, alispánnál, törv. elnöknel, polgármesternél, a nőegylet elnökjénél, Aszt Nándornál, Danczer Kornélnál, Thum Adolf nyug. karavukovai plébánosnál, Pacher alezredesnél, Szemző Istvánnál, Kupuszarevits Lyubomirnál, Czifrus Ferencnél.

Szombaton reggel misét mondott a püspök ur a helybeli apáca-zárda kápolnájában, azután meglátogatta a leányiskolákat. Itt Karácson Dóra k. a. bensőség-gel előadott szép beszéddel üdvözölte a püspök urat s egy izlések virágcsokrot nyújtott át. A püspök ur később a fiu iskolákat is meglátogatta.

A püspök ur a szombat déli vonattal utazott el Kalocsára. Küldöttséget kísérte ki a pályaházhoz.

Majorossy ur — mint többször kijelentette — a lehető legkellemesebben töltötte idejét Zomborban s itt tartózkodásáról a legszebb emlékeket vitte magával. Gyönyörrel szemlélte szép kis városunkat s el volt ragadtatva a lelkes fogadtatástól.

Helyi és megyei hírek.

Közoktatási tanács. A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter az országos közoktatási tanáchoz *külső bírálók*kká, az 1891/2-tól számított három tanév tartamára megyénkbeli kinevezte dr. Badits Ferenc újvidéki gimn. tanárt és Gräff Nikáz megyénk s. tanfelügyelőjét.

Kinevezés. A földművelésügyi m. kir. miniszter Dietzl Lajos okl. mérnököt a zombori folyam-mérnökséghez segédmérnökévé nevezte ki.

Kinevezés. Szilágyi Lajos komáromi kir. törvényszéki jegyzőt, Ofélsége a zentai kir. járásbíróhoz jegyzővé nevezte ki.

Kinevezések. Jahn Géza kaposvári kir. törvényszéki jegyzőt a király Ofélsége a titeli kir. járásbíróhoz albiróvá; ifj. Ince Ferenc abrudbányai járásbírói díjnyokot az igazságügyminiszter az újvidéki kir. törvényszékhez irnokká nevezte ki.

Pályázat van hirdetve a palánkai kir. járásbírósnál írtésedben levő joggyakornoki állásra.

Pályázat. A zombori kir. pénzügyigazgatóságnál pályázat van hirdetve egy fogalmazógyakornoki állásra.

Kerti dalestély. A zombori kaszinó egyet-dalárda 1891. évi június hó 20-án, (szombaton) a poligári kaszinó egyet udvar-kertjében (rossz időben nagy termében) dalestélyt rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. Műsor: 1. Liszt Ferenc Csata előtt. Férfikardal. 2. Egressi Béni Beteg leány. Vegyes dal. Előadók: Sörös Antal, Staudacher József, Pribil Ernő és Karváz József urak. 3. Gaál Ferenc Reggeli fohász. Férfikardal. 4. Peterdi Sándor. Az orr. Vig monolog. Előadja. Rácz Soma ur. 5. Lányi Ernő. a) Ablakomban rég elhervadt virágok. b) Ne sírj, ne sírj filemle dalára. c) Duna mellett van a házunk. Népdalok. Éneklő Mihályi Ernő ur. 6. Matrózda. Éneklő: Feuermann Manó és Karváz József urak. 7. a) „Nincs kedvem“ b) „Jegyenfa tetejébe“ és c) „Nézz rózsám a szemembe!“ Népdalok. Előadja a dalárda. A szünetek alatt Herezenberger Sándor zenekara játszik. Belépőjegyek 50 krajcárjával Sztrilich Zsigmond ur kereskedésében előre is válthatók. Kezdeté 8 órakor.

Kirándulás Kiszállásra. A Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület folyó hó 30-án a Kis-zsallási uradalomba tanulmányi kirándulást rendez. Indulás Zomborból e hó 30-án reggel 6 óra 42 perckor, Szabadkáról r. 9 óra 46 p., érkezés Kiszállásra d. e. 10 ó. 11 p.

A titeli országos regattaverseny iránt mindenfelé nagy az érdeklődés. Előzetes trainingre e hó 11-én megérkeztek a becskerekli regatta-egylet tagjai, u. m. Reitter Oszkár, Mesterovits Pál, Knab Ádám, báró Feilitzsch Bertold, Zsirus Imre, Benkovits Mihály, kik 28-ig Titelen állandóan maradnak. Vasárnap körükbe várjuk Rónay Jenő torontáli alispán urat s nejét, számos vendéggel, kik látogatónak jönnek regattistáinkhoz. — Mint hírlik, eddig neveztek a budapesti „Neptun“ egyet, a temesvári, a becskerekli és a szegedi regatta-egyletek. — Szegedről számosan óhajtanak jönni s oly nagy az érdeklődés, hogy valószínűleg külön hajó hozza majd a vendégeket. — A külföldi egyletek is tudomást vettek ezen páratlan versenyről s éleken tudakozódnak utána. — m — f.

Meghívó. Miklós Gyula borászati kormánybiztos, Heinrich József borászati vándortanár, Latinovits Pál a gazd. egyesület alelnöke, Rombay Dezső a gazd. egyesület titkára a m. kir. földművelésügyi miniszterium, illetőleg a Bács-Bodrogh vármegyei gazd. egyesület megbízásából a vármegye területén a filloxera iránt immunis homokterületeket beutazók oly célból, hogy az illető területek immunitása hivatalosan megállapíttassék és hogy az ottani birtokosokat a homoki szőlőtelepítésre buzdítsák, az okszerű szőlőtelepítésben, szőlőkezelésben oktas-

— hogy Jolánt *ról eljegyeztem. Mily boldog voltam akkor és azóta, azt ki nem fejezhetem szavakkal. Hány kedves s vig órákat töltöttem el körében, s mily fellegrárat építék jövő boldogságunkról. Jolán egy földre szállott angyal, kit szeretni. — nem, imádni tudok csak. — S mig Jolánról beszélt fellelkesült, szemében egy percre láng lobbant föl: a szerelem égető lángja. De ismét elborult s mogorván folytató:

— De úgy látszik az ég megirigyelte őt tőlem, visszaköveteli a magáét. Jolánom, nagyon súlyosan beteg. Az orvosok már lemondtak róla, csak az Istenül reménylik a javulást és így minden percben várom az óriási csapást. Nem találok nyugtot sehol, de sehol; az otthonom tífes és hideg; a természet ébredése bánt, s az örjítő gondolatok üldözve menekültem ide is. — Barátom, felfoghatod e bánatomat? Tudod-e érezni?... S itt elhaltak szavai. Ijesztő sápadtság ült arcára, szemei megüvegesedve tapadtak az ajtóra. — Ijesztően nézett. Visszatekinték.

A sürgönyhordó szolga állt ott s keresgélte tárcájában, azután oda lépett Bélához s közömbös, monoton hangon ejtő ki, hisz ő nem érzett semmit:

— Egy sürgöny!
Sohasem felejttem e pillanatot. Mint a villám, egy batótt e két szó Bélára. Megkövült; alig bírta aláírni az elismervényt. Ösztönszerűleg bontá föl a sürgönyt s majd elnyelte szemével azt. Ajkai érthetetlen szavakat mormoltak, majd hátra dőlt a székben s mintegy nekem sugva mondá, szeméit behunyva e szót!

— Meghalt!
Sokáig maradt így mozdulatlanul. Arca oly fehér volt, mint a hideg hó, mintha a vér megszánt volna ereiben lüktetni. Nem mertem háborgatni. Magam is úgy meg voltam hatva, hogy reszkedtem.

Végre fölnyitá szeméit, bágyadtan fölemelkedett s kalapja után nyúlt szótlanul.

Ilyenkor teher minden szó, túszerás minden vigasztalás.

En is tehát szótlanul nyújtam karomat és lakására kísértém őt.

Az alkonyi hűs lég láthatólag jó hatással volt ba-

rátomra s mikor lakásához értünk megkért, hogy töltsen nála az estét.

— Te vagy az egyetlen bizalmam még — mikor ülésel kínált meg — nekem elmondod e szomorú estén, hiszen úgy sem jönne szememre álom, hogy mily átok súlya nyom engem. Igen! Hogy miért üldöz a sors s miért sújt oly gyakran s oly iszonyuan. — Hadd legyen ezzel is könnyebb kebelem!

II.

Nem hosszú a történet — így kezdé barátom, miután lámpát gyújtott s szivarral kínált meg — de annál hosszabb a büntetések sora, mely a történetet követte s még ki tudja meddig fogja követni

Erdélyből indul ki e történet. — Ott a Kis-Küküllő esőrgő víz mentén, nem nagyon messze Vásárhelytől kis, csendes faluban élt *Botrai László*. Gazdálkodása és fiatal neje közt osztva meg teljes idejét.

A régi, ősi ház alig egy éve rejtette magában az ifju párt, kik boldogan, egymást szerelve s egymásban gyönyörködve, mint gerle-pár tölték el az időt.

Az ifju pár csendéletét most nem esetelhetem előttem, mert az csak növelné fájdalmamat, hanem mindjárt ott kezdem a történetet, a honnan kezdve az az én sorsommal egybefügg.

A nő fiatal volt, szép, kedves és pajzán, de egy kissé indulatos, heves természetű. A férj erőteljes, kedélyes és szilárd jellemű.

Valamint a legszebb nyári nappal a fénylő eget el-elborítja egy-egy felhő: úgy a legboldogabb házasság ege sem nélkülözi a felhőt és mennydörgést.

Egy tiszta, meleg nyári délutánon e boldog házasság egén is egy kis felhő toladott fel. Valami csekélységen — a mi a boldog szerelmeseknél is gyakori — összezöndült az ifju pár s gyermekes durcássággal egyik a másikatól várta a kiengesztelés megkezdését.

De mindkettő büszkeségét vélte sértve érezni, ha ő kezdi a bekülést. A kis feleség félre tilt s háta fordított a férjnek. A férj pedig le-föl sétált a tágas szobában, majd pedig, hogy még jobban bosszantsa nejét

inasának parancsot adott, hogy lovát nyergelje meg. Azután kalapját véve s nem akarva észrevenni nejként könnyes szeméit, mintegy harmadik személyhez szólva mondá: Kilovagolok!

— Bár csak egyszer a nyakadat törné! — kiáltá a távozó férj után dacosan, s idegességében keszkenőjét tépve a feleség.

De ugyan e pillanatban megrázkódott: megjött saját szavaitól s halotthalványan, remegve hanyatlott le egy támlányra. Bosszankodott önmagára, hogy ily csekélységért oly durcásan viselte magát s különösen bántotta, hogy oly csuf megjegyzésre ragadtatta el magát.

Egy ideig még gondolkodott e fölött, azután felkacagott, bohóságának tartva az egészet s kiment a verendára, a hol kedvenc helyére ülve szórakozottan lapozgatott egy könyvben.

Egyszerre lódobogás zavarta föl merengéséből: föltekintett, de ugyanazon pillanatban eljé a könyvet, a szívéhez kapott s egy éles sikoly reptül ki ajakán.

A tajtékzó ló gazdátlanul jelent meg az udvaron s nyertve állt meg az istálló előtt.

A fiatal nő keblében isszonyu aggodalom dult, isszonyu érzés szorítá össze szívet, borzasztó előérzet vett rajta erőt s remegve gondolt a délutáni eseményekre.

Alig volt annyi ereje, hogy cselédjeit férje keresésére küldje s napoknak tetszettek a lassan muló percek.

Kíváncsiak tömegétől kísérve hozták a szolgák Botrait. Ott találták eszméletlenül őt egy árok mellett. Az oda érkezett orvos már csak a halált konstatálhatta.

Gyorsan terjedt el a hír, hogy a gazdag Botrai lováról leesve nyakát törte s szörnyen halt.

Az ifju nő midőn meglátta férje halt testét, hajt tépve s színéből kikelve borult reá s annak kezét, arát csókolgatva, görcsös zokogás közben kérte bocsánatát.

A körülállók, kik hallották, hogy mily szívzsigató hangon esd bocsánatát, s hogyan emlegeté folyton: „En öltem meg őt! En öltem meg őt!“ — attól tartottak, hogy a nagy szerencsétlenség megörjíté az ifju nőt s bizonyos félelemmel vonultak vissza egyedül hagyván a siránkozót a halottal.

Melléklet a „Bácska” 46-ik számához.

sák. Ez alkalommal a kiküldöttek: Junius hó 20 án d. u. fel 4 órakor Palicson, junius hó 22-én Baján, junius hó 28-án B. Almáson, junius hó 29-én Jankovácson, eleméleti és gyakorlati előadásokat tartanak, melyre az érdeklődők tisztelettel meghívhatnak. Kelt Zomborban, 1891. junius hó. Schmausz Endre, elnök. Rombay Dezső, titkár.

Millenium. (Válasz Muhoray Alfonz urnak.) Örömmel olvastam a „Bácska” 43. számának hasábján a milleniumra vonatkozó közleményt. Noha minden házaafi szíve boldog önzéssel telik el azon gondolatra, hogy ezredéves nemzeti fenállásunk emlékkönyvét ülhejük meg: noha minden polgárt öröm fog el azon hírre, hogy anyamegyénk sem akar ezen ünneppel hátramaradni: kétszerez örömmel lep meg minket az, a midőn olvassuk, hogy eme nemzeti ünnep megyeszéki meggyezésének helyétől első sorban községünk lett említésre hozva. Fogadják a cikk tisztelt írója, — mint ki először penditette meg ezen eszmét, — közléseért Bács község lakosságának üdvözlését, és osztatlan köszönet nyilváníását. — Üdvözlétnket azért, mert a köznapiasság árján tullel-kedve, felismerni, méltányolni tudta a mult emlékeit, köszönetünket, mert ez alkalommal éppen községünk multját emelte ki. S azt hiszem, méltán! mert községünk helyi viszonyai, regényes fekvése, ismert régiségei s történelmi emlékek tekintetében a megyebeli összes községek között első helyen áll; s mint volt megyei s püspöki székhely — hajdan meggyékre oly befolyással bíró történelmi multjával jóval felül emelkedik a többiek. s így elsőrendben tarthat igényt eme megisteltetésre, remélvén, hogy a kirándulók igényeit ki fogja elégíteni. Az ünnepély különben a várbán lehetne megrendelhető, mi is elég tágas, hogy 4—5000 embert befogadhasson, s már is elég rendezett s kényelmes, hogy rendezettségének megfelelően; vagy pedig a szabadban, a nem messze fekvő sz. antali erdőben, a volt török mecses romjainál. Midőn is a tisztelt cikkírónak eszméjeért még egyszer köszönetünket nyilvánítnk ki, az ügyet a megyei történelmi társulat becses figyelmébe ajánljuk azon reményben, hogy azt magáévá fogja tenni. Egy bácsi.

Kis-Kérről írják: Kis-Kér községének árvátára a mai nappal rendezve van. A község éveken át bírói és közigazgatási uton pört folytatott a 146,000 frtyai árvatári hiány megtérítése tárgyában, s most úgy a belügyminiszteriumnak igazságszeretete, mint a megyének Kis-Kér községe iránt tanúsított jóindulata folytán ezen ügy a községnek általános megelégedésére végleges és szerencsés megoldást nyert. Kis-Kér községe most mindössze negyven százalékat, tehát könnyen elviselhető költséget fizet az amortizáció időtartamára, és azon meggyőződésben léphet ismét a haladás, a csendes fejlődés útjára, hogy a kormányzatban van igazságszeretet, van méltányosság, van jóakarát. — E bonyolított ügy rendezését nagyban elősegítette a főispán ur határozott támogatása, valamint Dr. Molnár Károly főszolgabíró és Pulszky Agost képviselő ur közreműködésének is sokat köszönhet községünk. r. l.

Színészet Zentán. Bátosi Endre színgazgató engedélyt nyert október és november hónapokban Zentán színelőadások tarthatására.

Hó juniusban. Mult pénteken nemcsak Felső-Magyarországon, hanem nálunk is havazott. Gyengén ugyan s rövid ideig, de a Keryna-fel levő szállításokon többen látták, hogy havazott. Nem merjük szidni ezt a furcsa időt, mert amily szeszélyes és bosszualló az, meg-történhetik, hogy e hírtüket községeink már kánikulai hőségben fogja olvasni.

A pénzügyigazgatóság új lakása! A pénzügyigazgatóság új helyiségének — a r. kath. templom-terem — átalakítási munkálatait már a legközelebbi napokban megkezdik.

Villámcsújtás. F. hó 12-én délelőtt 1/2 12 órakor a villám a topolyai izr. iskolaépületben levő szolgákháza becsapott, a szobában egy tükröt szétzúzott és az épületen is nem csekély kárt okozott. Közvetlen a szerencsétlenség előtt a szolga neje a tükröt előtt állott és fésülködött és csak az isteni gondviselésnek köszönhető, hogy a nagy robbanásra a halála ijedt asszony egy-pár

perere a konyhába távozott, a hová őt a szobában levő kis gyermeke is követte. A nagy zörejre a lakosság is tömegesen összerögzült és bámulta az utat, a melyet a villám, mely a tűzfal mellett, a kéményen, a falon keresztül vette útját és így a szobában lecsapott.

Köszönetnyilvánítás. A zombori izr. nőegylet által, az Oroszországból kiülözött zsidó családok javára megindított gyűjtés alkalmával, a következő adományok folytak be: dr. Spitzer Mór 100 frt, dr. Grünner Samu 100 frt, Schlieszer testvérek 30 frt, Szilágyi Mór 20 frt, Özv. Schlieszer Berta 20 frt, dr. Bruck Armin 10 frt, dr. Fischer Mihály 10 frt, Kozma László, dr. Pataj Armin, dr. Schuller Simon, dr. Molnár Gyula, Friedmann Samu, Spitzer J. B., Perlesz Adolf, Freund Samu, Bárány Zsiga, Brummer Kálmán, Bárány Lipót személyenként 5 frt, Engel Adolf, Weidinger Zsigmond, Weidinger Sándor személyenként 4 frt, dr. Goldstein Ignác, dr. Pataj Sándor, dr. Sági Samu, Deutsch Adolf, Grosz Samu, Korálek Armin, Grünwald Ignác személyenként 3 frt, Kaufman Johanna, Goldfahn Sándor, Schön Paula, Spitzer Bernát, Spitzer Jakob, Schlesinger Simon, Pozsonyi Béla, Schönwald Simon, Engel Mór, Goldstein Mór, Dömötör Aurel, dr. Flesch Adolf, Sohr Sándor személyenként 2 frt, Luszitg Jakabné, Szegedi Józsefné, Orláth Károly, Holländer Józsefné, Klein Ede, Brauner Adolfné, Zimmermann József, Bachrach Viktor, Goldfahn Sándor, Robicsék József, Bruck Adolf, Schwartz Mór, Telsch Gáspár, Adler Adolf egyenként 1 frt, Adler Manó, Beck József, Pollák Samu, Schläffer Flóra egyenként 50 kr. eddig összesen 421 frt. Midőn a nemes lelkű adakozóknak úgy az izr. nőegylet, mint az ártatlannal nyomorba üldözött szerencsétlenek nevében, hálás köszönetemet nyilvánítnom, kiemelem, hogy e célra a zombori izr. nőegylet adományokat továbbra is elfogad és nyilvános nyugtázás mellett, rendelkezésére továbbít. Dr. Spitzer Mórné, mint a zombori izr. nőegylet elnöke.

Gyászír. Czabai Horváth Sámuel, Baja város nyug. pénztárnoka, folyó hó 12-én hajnali 1 órakor, életének 81-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogultnak hült tetemei f. hó 13-án d. u. 5 1/2 órakor fogták a sz. Rókushoz címzett sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engedszelő szt. miseáldozat folyó hó 15-én d. e. 8 órakor fog a sz. Rókus sírkert templomában az Urnak bemutatattani. Baján, 1891. évi junius hó 12-én. Áldás és béke lengjen pora felett!

A népszínház Szabadkán. A népszínház következő tagjai: F. Hegyi Aranka, Klárné, Csongori Mari, Horváth Vince, Németh és Kóssa, f. hó 18-án Szabadkára érkeznek s pénteken és szombaton a városi színházban előadják „A teközlő fiú” című 3 felvonásos némajátékot.

Újvidék törvényhatósága is fog tisztelni a király előtt annak Pécsévt való tartózkodása alkalmából. Szombaton ez ügyben rendkívüli közgyűlés volt s megválasztották a küldöttség, mely dr. Platt Viktor főispán vezetésére alatt e végböl Pécsre rándul.

A dalárda terített asztalok mellett hallgatható szombati estélyével régi, kedvelt divatot újít meg. Sokan emlékeznek még kellemesen azokra a népes dalestélyekre, melyeken egy évtized előtt a régi „Elefánt” és „Vadászkürt” lombos fáit alatt néhány hatosért oly jól elmulattat a dalt és cigányzenét kedvelő közönség. A polgári kaszinó udvartérjéhez hasonló szép lombos mulatóhelyiség mostanában nincs a városban. Ugy halljuk, hogy igen sokan készítenek szombatra ebbe a kies kertbe, amely a nagy közönségnek csak igen ritkán áll rendelkezésére. A tánc nincs ugyan felvéve a programba, de beszélnek, hogy a fiatalság „rögtönözni” fogja. A dalárda által hirdetett érdekes műsorozat egyes számai között egy-egy darabot és az utolsó szám után két darabot Herczenberger Sándor zenekara tányérozás nélkül játszik, mert az 50 kros belépő díjjal a zene is meg van fizetve. Jó ételekről és italokról a kaszinó Gáspárja gondoskodik.

Lóverseny. Az ó-becsei járás lótenyésztői, az ó-becsei gazd. egylettel szövetségbe, lóversennyel egybekötött lókiállítás rendeznek junius hó 28-án.

Belefut a Tiszába Zenta közelében egy Antal Ágnes nevű moholi illetőségű nő.

Szobor Tóth Kálmán. Baja város törvényhatósága megbizta Drescher Ede polgármestert, hogy Tóth Kálmán koszorús költőnek szobra létesítése, illetve felállítására nézve a kellő intézkedéseket tegye meg, miután a szobor alaptökéje már elég magas összegre növekedett.

Az angol sipka. Különösen, ha könnyű, selymes és jó puha, pompásan esik a nem kopasz, még inkább a haj nélkül szürkölődő fejnek. Egy ilyen szép sipkát szerzett magának egy zombori ur. Mikor reggel gyönyörű rózsas kertjét ment gondozni, mindig a fejére tette. A megszokott sipka egyszer csak eltűnt. De hova? Kinek lehet passziója sipkát lopkodni? Ezen tündözt ismerőstünk, míg figyelmeztették, hogy háttér is lenének pékinasok a világon. Járt a házába egy imposztor inas, aki a sós kiflik szállításán felül egyébhez is értett. Ugyanis, ha a cselédség a vacsora után a teraszon hagyta a bort reggelre — miután a pékinas eltávozott beszivta az asztal vagy a föld. Az asztalon hagyott vi rágesokrok is eltűnedeztek. (Mennyi költsézet az egy pékinasban). A sipkát tehát a pékinasnak kellett elszan-zsirozni! Ugy is volt, a kapitányság hamar kézrekerítette az angol sipka új birtokosát, most már régi helyén van, — s desinifikálás után újra használatba fog vétetni. Ez a pékinas különben klasszikus egy gyerek, amikor a házi nép szidta, hogy miért hoz olyan kemény kifliket, méltatlankodva vágta vissza a házi népnek, hogy „ha az uraknak kemény, hát tartanak jobb fogakat.”

Öngyilkosság történt a napokban Szabadkán, Szudárovits István ottani kereskedő segéd e hó 11-én a város végén főbe lötte magát.

Zentán. Az özv. Freund Samuné fakeskedésében alkalmazva volt egy Löwy nevű reményteljes segéd, a kire a napokban 300 frtot biztak azzal, hogy vigye a postára. A derék fiatal ember azonban szépen fölhasználta az alkalmat a „saját céljaira” (magyarul: elsikkasztotta) és szépen elliant a városból. Nyomozták.

Ismét jégverés. Pacsér községben s határában — mint értesülünk — a napokban nagy jég volt, mely tetemes károkat okozott.

O-Becsén Popov Pánta községi disznópásztor, egy rossz borotvával — öngyilkossági szándékból — bevágott a nyakába, de az okozott vágás nem halálos.

A szlavóniai levél. Ugylátszik, az a híresztelés, hogy a szabadkai negyedmillió lopás fökolomposát, a 6 év óta bujdosó Maczonka Györgyöt valahol Szlavóniában, vagy Szerbiában meglőtték, — nem egyéb zsványtáktikánál. Nehéz lehet már a hírrel betyárnak a bujdosás és az örökös veszély, hát cinkostársainak segítségével, akik bujdosásában rejtegették, híresztelteti a csendőrség és rendőrség félrevezetésére, hogy Maczonka György nincs többé, hát ne is keressék. De milyen fortélylალ csinálják ezt a zsványtáktikát. A csendőrség is kapott ismeretlen kézből Szlavóniából egy levelet, hogy Maczonka Györgyöt agyonlőtték. Most pedig hason-tartalmu levél érkezett Maczonka György védőügyvédjéhez, a szabadkai Szalayhoz, akit szintén arról értesít a Szlavóniából keltezett levél, hogy védenéit lelőtték, nincs már többé szüksége fískálásra. A levél aláírását egy olvashatlan ákombákom képezi, de a levélbelyeg elárulja, hogy milyen ostoba paraszt ésszel eszelték ki ezt a dolgot. A levélbelyeg ugyanis Szabadka város postabélyegével van lelttve. Világos tehát, hogy ezt a szlavóniai levelet a zsvány valamelyik szabadkai cinkostársa fabrikálta és expedialta a szabadkai postán az ügyvéd kezéhez.

Az ezüst forintokat nagyobb mérvben akarják ismét forgalomba hozni s az állam részéről történő fizetéseknél majd a papiros egyforintosokat kisebb mérvben adják ki. A közös pénzügyminiszter már el is rendelte, hogy az államtól huzott fizetések 20 százalékat ezüstben fizessék ki s hogy a pénztárak lehetőleg ne egy, hanem ötforintosokkal fizessenek.

Megszökött. Bajáról az ott állomásozó huszárezredből Hajós Péter közhúszár, a napokban megszökött. A rendőrség körözi.

Az évszázó vizsgálatok sorrendje a zombori állami főgimnáziumban. Junius hó 19-én reggel 7 órakor: I—VII. oszt. hittani vizsgálatai. Junius hó 20-án reggel 7 órakor: I. A) o. latin, magyar, földrajz; I. B) o. latin, magyar, földrajz; II. o. latin, magyar; III. o. latin, magyar, német, történelem; V. o. latin, magyar, görög, német. Junius hó 20-án délután 3 órakor: IV. o. rajz, számtan, természetrajz; VI. o. latin, magyar, görög, német; VII. o. természettan, mennyiségtan, földrajz. Junius hó 23-án reggel 7 órakor: I. A) o. számtan, rajz; IV. o. latin, magyar, német, történelem; VII. o. latin, görög, magyar, német. Junius hó 23-án délután 3 órakor: I. B) o. számtan, rajz; V. o. történelem, természetrajz, számtan, görög pótló. Junius hó 24-én reggel 7 órakor: II. o. földrajz, számtan, rajz. Junius hó 24-én délután 3 órakor: III. o. természettan földrajz, számtan, rajz; VI. o. történelem, természetrajz, számtan. Junius 25-én reggel 7 órakor szerb nyelv. Junius 25-én reggel 8 órakor francia nyelv. Junius 26-án délután 4 órakor torna. Junius 27-én délután 2 órakor gyónás. Junius 28-án áldozás. Junius 30-án zártnépeley. Kelt Zomborban, 1891. junius 15-én. Dr. Margalits Ede, igazgató.

Nyári mulatság. A legkedvezőbb időben, nagy közönség élénk részvétele mellett folyt le vasárnap a felsővárosi óvoda majálisa. A jótékony célra több mint 100 frt jött be a kiválóan sikertelt mulatságon. A fiatal-ság fölhasználva az alkalmat, táncra is kerekedett és a négyeseket 24 nagy pár táncolta ott, ahol máskor csak a legkisebb párok szoktak ugránodni.

Tűzoltó-tanfolyam. A budapesti önkéntes tűzoltó-testület parancsnoksága az idén is rendez országos tűzoltó-tanfolyamot. A tanfolyam f. évi augusztus 21-én kezdődik és tart szeptember 7-ig, azaz 18 napig. Nagyon kívánatos, hogy vármegyénk minél több községe küldjön fel alkalmas embert a tanfolyamra, amely ingyenes.

A topolyai betegsegélyző egyletet alapszabályai jóváhagyási záradékkal elláttattak.

Névváltoztatások. Eichenwald Lipót csacai illetőségű zentai lakos, valamint Olga és Elza nevű kiskoru gyermekei „Erdélyi”-re; Kohn Emil mélykúti illetőségű debreceni lakos pedig „Kovács”-ra magyarosították vezetéknévüket.

Öngyilkos. Vencz Frigyes kucurai lakos e hó 9-én agyonlötöte magát. Tettének oka életuntág.

Iza egyedül látva magát, mintegy eszmétől kapatva felugrott a holt testtől, felmetszé hóféhér karját s az onnan kigyöngyöző piros vérről egy papírlapra a következőket írta: „Átkozott legyek én. Átkozott legyen minden ivadékom és nemzetségem, ha megfeledekzem rólad, kit imádvá szerettelek! Ime megfogadom ravatalodnál, hogy sohasem megyek férjhez. A te örökké hű kis feleségem — Iza.”

E kis papírlapot azután férje keblére téve megkönnyebbülten lélekzett föl s egy rövid imát elrebege, újra s újra megcsókolva férjét, szobájába vonult.

Ez ez iszonyu átkot, e borzasztó fogadalmat egy 18 éves nő tette!

Az ezután történetéből csak annyit említek, — folytatá barátom — hogy a Botrai ház egészen kihalt lett. Iza mélyen gyászolta férjét, mindennap meglátogatta a temetőben, feldíszítette sírját s órákat töltött künön a sírkertben imádkozva...

Az idő a legjobb orvos. Az minden sebet beheggeszt, minden fájdalmat elmulaszt.

Két évre az elmondottak után Iza egy társaságban egy férfivel találkozott, ki csakhamar megnyerte szívét — és később kezét is.

Ugyan sokáig ellenállt a kísértésnek, ha lehet így kifejezem magamat; sokáig küzdött önmagával, de végre is az ifjuság, a szerelem győzött s elhallgattatva a lelkiismeret szavát, borzasztó esküje dacára újra férjhez ment...

Most már közel értem történetem végéhez. Iza anyám lett, mert a férfi, ki őt öntudatlanul elhatározásának, esküjének megszegésére bírta: atyám lett.

Ime tudod családunk történetét. Mit mondjak még? Házaságuk boldog volt. Négy egészséges gyermek növelte a családi boldogságot s úgy látszott, hogy az atoknak nem lesz foganatja.

De a mindenható nem feled és nem késik. Mikor mi gyermekek már növekedtünk, akkor kezdte a sors üldözni, az átok nyomni családunkat.

A nagy vagyon észrevétlenül elfogyott. A jólét mindinkább-inkább hiányzott. És mindez csak kezdete volt a sors csapásainak.

De mindennek okát senki sem tudta, csak anyám. Ő titkolta egész haláláig borzasztó esküjét. Bármí történt, folyton önmagát vádoló s bensőleg iszonyu kínokat szenvedhetett. Ezért volt ő mindig oly komor és bus s ez is vitte őt oly korán sírjába.

Engem, kit legjobban szeretett s egyedül voltam már akkor a családnál, halálos ágyán avatott e rémítő titkába és azóta tudom, hogy miért ér oly sok csapás.

De azért anyám emléket, mint oltárképet őrzöm szívémben és imádom. Folyton az ő tanácsa cseng fülemben:

„Nyugodj meg az Isten akaratán!”

En e tudatban türom is sorsomat s igazat adok br. Jósika Miklósnak, kinél olvastam, hogy: „Az életet, ugy, mint tűrni nem tudni ép oly gyávaság, mint nevétség minden ábrándozás, mely hiu képzeleteken alapul.”

Hogy ez átok ereje meddig kísért, azt nem tudom; de hogy nemcsak anyám gyermekeit, hanem már unokáit is sújtja — azt te is láthatod. Ott van bátyám, kinek hat gyermeke közül már négy bűnhődik. Kettő testi hibával bir, kettő pedig szellemi betegséggel hülyeséggel van sújtva.

Oh, nem lehet nagyobb csapás, mint családomban, gyermekeidben látni a bűnhődést!

„Nyugodj meg az Isten akaratán!” — csengi, sugia valami bensőmben. Igen. Hátha én is családomban bűnhődtem volna és azért vette el az Eg tölem Jolánt. Jolánom, Jolánom, mi egyesülni fogunk az égben...

S ekkor barátom behunyta szeméit, mosolyt tilt átszellemelt arcára, ajkai mosolyogtak, mintha valakivel beszélgetett volna.

Siri esend uralkodott. Megnéztem órát, már éjfél elmúlt. Fogtam kalapom s halkán, nehogy boldog álmban zavarjam, eltávoztam.

Az uton még sokat gondolkoztam e szerencsétlen család történetén s azon éjjel igen izgatott s zavart álmain voltam.

Katona temetés. Kapata György, a helybeli honvéd zászlóaljhoz tartozó honvéd, péntek este hosszabb szenvedés után, a helybeli cs. és kir. csapatkórházban elhunyt. A boldogult oláh gyereket szinte az Aradme-gyei Boros-Jenőrel küldték ide többedmagával az unjokok létszámának kiegyenlítésére s a szerencsétlen még az unjoktatási idő alatt megkapta a tüdőgyulladását, a mi halálát is okozta. Bajtársai hozzá illő díszszel és pompával kísérték az örök nyugalom helyére a szegény honvéd tetemeit.

Városi ügyek.

A központi választmány f. hó 18-án d. e. 10 órakor ülést tart, melynek tárgyát az 1892. évre érvénytel birandó képviselőválasztási névjegyzék megállapítása fogja képezni.

A honvédlaktanya építési bizottság f. hó 17-én d. u. 4 órakor a helyszínen ülést tart.

A raktárpépület telkén építendő kőolajpince és kocsiszin építésének biztosítása iránt az árlejtsé e hó 14-én tartott meg. Az 1242 ft 25 krra előirányzott munkáltra két ajánlat érkezett be, Horváth Gyuláé, ki e munkákat 1379 frt 70 krrt és Puskás Agostoné, ki 1090 frtért hajlandó átvállalni. Az ajánlatok felett a tanács legközelebb fog dönteni.

Az építkezési bizottság 13-án délután 4 órakor ülést tartott, mely alkalommal a következő építési engedélyek megadását hozta javaslatba: A zombori pénzügyigazgatásnak a Szt. Háromságter és Posta-utca sarkán emeltes taldalék és átalakításokra; Polzovits Máriának Zrinyi-utca földszintes lakóházra; Falcione Lőrincnek Széchenyi-körút istálló és kocsiszinre; Radójsits Máriának Bánát-utca új lakóházra; Spitz és Hermannek esonoplat-ut istállóra.

Kőolajszállítás. Az 1891-ben szükséges kőolaj szállítását a városi tanács mint legelőnyösebb ajánlattevőre, a magyar petróleumipar-részvénytársaságra bizta.

Művészet és irodalom.

„Nincsen ördög.” Regény két kötetben. Irta Jókai Mór. Jókainak ezen legújabb megjelent regénye méltán sorakozik Jókai legszebb regényei sorába. Meséje mindvégig rendkívül érdekes, telve megkapó jelenetekkel, mind Jókai világszeretete ismeretes ragyogó irányában előadva. A regény a magyar alkotmányos élet kezdete s a francia-porosz háború korában játszódik, e két nagy korszakot a legélénkebb festésű képekben híven tüntette elő, ezek képezik érdekes háttérét a még érdekesebb mesének. Egy elzülenni kezdő magyar nemes család sarja, szakítva a családi előítéletekkel az orvosi pályára lép s mint ilyen fényes nevet vív ki magának Bécsben. Ekkor egy a tönkhez már közel álló mánás család hálojába kerül, hol, pusztá roszattevés iránti hajlamból, — ez az ördög, mely az emberi szívben lakik, — „beugratják”, előbb bukott képviselővé, majd egy bukott gróf leány férjévé teszik. Itt a regény fénypontja. A kétségbeesett szerelmes, ki imádoztját megvetni kénytelen, de kihez elválaszthatatlannal hozzá van csatolva, beleveti magát az élet örvényébe, keresi a halált a csataterén, vagyontól pedig, mit megcsalása kárpoztalásán kapott, a legképtelenebb bűrre spekulációkon igyekszik elpazarolni. De a halál elkértili, milliói pedig tiszszereve ömlenek vissza s a bukott képviselőből a „Silver King” az ezüst király lesz. Végre a sors nevével is kibékíti s így mindaz, amit az „Ördög” szöött, a legjobbra válik. Tehát „Nincsen ördög!” A regény megjelent Légrady testvérek könyvkiadóhivatalában Budapesten.

„Egy szó a közigazgatási reform el-len.” Ily című röpirat küldetett be lapunknak. Szerzője Zichy Antal. A műben felsorolja szerző amaz érveket, a melyek miatt ő az államot törvényjavaslattal nem tud megbarátkozni s a melyeket a képviselőház függetlenségéi pártion lévő tagjai is az unalomig csépelnek.

„A Brit birtadalom keresztül.” cimen Hübner Sándor gróf tollából egy nagyobbabásu munka jelenik meg Ráth Mór füzetes kiadásai között. A beklü-dött első füzet egy tengeri utat ismertet s a Fokváros leírásával megkezdi Dél-Afrika ismertetését. A mű 30 füzetre fog terjedni, 1—1 füzet ára 30 kr.

KRONIKA.

Elhatározta, hogy ő is beáll a Nimród puskaporos gárdájába. Hogy kicsoda?... Hát... már mint ő... no lám, nem is jut eszembe a neve hamarában... Denique elhatározta, hogy a benne lakozó vadász zsenit nem engedni szunnyadni többé.

De hogy az ember vadász legyen, első sorban szükséges, hogy... mi is?... hogy egy puskára tegyen szert. (Az mellékes, hogy vadat lát-e valaha vadászle-tében, vagy se; azért mégis csak vadász a vadász.) Merész elhatározását elsősorban a már veterán cimbo-rakkal közli, akik sportmannhoz illő lelkesedéssel fogad-ják „ő kemét”.

De nem csekély gondot okoz annak a gyilkos szerszámnak a beszerzése, a melyik hivatva lesz va-dásszá avatni a mi nagyreményű vadászejöltünket.

— Te, — ha jó fegyvert akarsz szerezni, csak „Diana-puskát” végy.

— Diana puskát?... Aztán hol lehet azt kapni?

— Könnyen hozzá juthatsz. Irsz egyszerűen a Huzellának s beklüdesz neki 10 frtot előre; ő elküldi a fegyvert... (barátom, nagyszerű egy fegyver az...), te egyszerűen átveszed, ... (meglásd, soha olyan puska még nem volt a kezében...), akkor aztán semmi gondod; a vételár többi részét fizeted akármily időközök-ben, akár mily apró részletekben... Hallgass rám — kerlek — meglásd, hogy megleszel lépve, olyan pompás egy puskát fogsz kapni...
— Eh, mit Huzellától rendeljek?... Részlet-fizetés?... Rendelek én Lüttichből, kifizetem után-vétellel és punktum.

A mi Nimród-jelöltünk hazamegy, előkeres egy postautalványt és ír. Az összeg 10 frtról szól: Huzella-nak, Budapestre.

Harmadnapra megjön (nem a puska, hanem) a válasz, meg az elküldött 10 frt.

„Ilyen föltételek alatt nem szolgálhatunk a kért fegyverrel, csak készpénzre dolgozunk.”

A vadászaspírans másnapra azután találkozik az ő tanácsadóival.

— Nos, megyünk-e holnap Sáponyára? Hallom sok ott a róka?!

— Nem lehet!

— Miért? Nem jött meg Lüttichből a fegyvered? Persze, persze... nagy ut az. De hát mért is nem ren-deltél...
— Hiszen ott rendeltem Huzellánál, Budapesten, hanem hát becsaptál — róka — nem akarja küldeni részletfizetésre.

Künn lakik a szálláson, körülötte a mi jó bűnyő-népünk forgolódik, ő meg közöttük. Nem is csoda hát, ha megszeretik egymást, már mint a bűnyök őt, ő meg a bűnyő... lányokat (különösen a csinosát!). Bezzeg van is élet, idilli élet odakünn! Gájda, tamburaszó, kőlo stb. engedhetlen kellekei a szállási mulatságnak.

Hanem a mi emberünk amolyan kaputos atyafi, az ilyenre meg — tudvalévő dolog — nem a legjobb szemmel néz a szállási bógatyás, de különösen a széles szoknyás népség. Tehát akármilyen módon, de valamiképp segíteni kell ezen türhetlen állapotban. És pár nap alatt meghozta a segítséget egy bő gatyá, vastag, nehéz csizma, — pitykés, cifra mellény, — zsiros kerek kalap, és egy kurtaszári makra pipa. Hűségesen beszerezte ezeket a varázkellekeket a mi szállási emberünk. De mért is ne tenné meg, mikor olyan szépen tud mosolyogni rá az a kis barna lány, hát még a csókja?... uram isten!... Ez már aztán megér egy „paraszt anzugot.”

Benn a városban, ott a felső város egyik kis kocsmájában szottak összegyűlni „kolóba” ünneppon-pon a szállásiak, oda ment a mi kaputos emberünk is, de hogy beilljek a társaságba, vagy inkább, hogy az odavalók — mint affele kakukfit — ki ne verjék onnan, hát bele szokott bűni a legújabb szalon öltözetébe.

Az első nap pompásan sikerült. Boldogan ölegette a szive csipkerózóját és nyakra före itta a brüdet az úri magához hasonló toletben lévő Don Juanokkal.

A következő és többi ünneppon hasonlóan jó hangulatban folyt le. A mi felemás emberünk boldognak érezte magát, csodálatosan otthon volt elegans társasá-gában.

Csak hogy ő amellet néhanapján be is szokott járni a városba; ilyenkor aztán belebukik a kaputos alakjába és adja a „mágnást”. Így történik aztán, hogy az utcán sokszor halljuk az ilyenféle üdvözlést, aminet „másik” társaságjából ismerősök elhalladnak mellette: — Szerbuz, kúme! (És folytatják tovább a saját nyelvükön:) Hát te ur lettél?... No lám, lám!... stb. Vagy pedig:

— Au, gle', gle', nas priately! („No lám, lám, a mi jóbarátuk!”) Hát eljössz-e vasárnap a kolóba?... Lám, milyen furcsa vagy ebben a gúnyában!... stb.
És a mi felemás emberünk boldog ember!

Fejér Gyula beszéde.

— Elműndta 1891. június 12-én a zombori érseki árvaház felszentelése alkalmából. —

1887. szeptember 7-ike volt az a felejthetetlen nap, melyen bíboros Főpásztorunkat, Kalocsa nagynevű ér-sekét, legutóbb városunk vendégéül tisztelhetjük. Férfit és nő, szegény és gazdag, gyermek és aggyastán ven-yenyzett akkor a találakonyaságban egymással, hogy az egyházfejedelem iránt érzett hódolatteljes szeretetet külső jelekkel is minél hűvebben igazolhassák. A tisztelet és ragaszkodás egyéb nyilvánulásai között este fákllyás zene is volt, mely után Oeminiájára a népek ezreire szóltá-ban egyebek között megemlékezett azon apátlan, anyá-tlan gyermekekről, akik támasz nélkül állván a világ-folyam hűmpölygő árjában, rendszeren a szenvedély és bűn első hullámapása által elsodortatnak, még mielőtt elméjük és szívtük jó nevelés által ellenállásra képesítet-ték, s a tisztességes önfentartásra vezető ügyesség sa-játjukká válhatott volna. A kegyelmes főpásztor atyai szíve ezen szerencsétlencen megcsévn, nyolcvanezer forintot ajánlott fel egy, Zomborban létesítendő árva-ház céljaira.

Nem kisértem meg ezen, minden Demosthenesnél ékeesebben szóló ténynek nagyságát köteles magasztal-lással csökkenteni; hadd ragogjon az a maga nemes egyszerűségében, mint egyik örök emlékoszlopa váro-sunkban annak az ünnepeit névnek, mely az ő kenetes ajkaival hirdetett evangéliumot ily megható példaadással szotta magyarázni. — Most, midőn a fejedelmi ígéret megtestesülve áll előttünk, midőn az emberszeretet ezen mentesvárát csak az egyház általa választja el a megnyitástól: az alapító főpásztor legbensőbb óhaja szerint vélek cselekedni, ha veletek A. H! alkalmitilag röviden emlékvedem a keresztény szeretetnek a mi egy-házunk elvei szerinti gyakorlásáról. És mert az Iras szavai szerint: „A fa gyümölcséről ismertetik meg”: (Máté 12. 23.) tehát hogy okulásunk átnézetek legyen, bemutatam először a keresztény morálnak termékeny fáját, — aztán mint ennek egyik főlégségy gyümölcsét, az igazi humanizmust. Előre is kerlek benneteket, hogy ha lelketek jobb sugalma szerint megtaláljátok e tanokban az emberi tökély ideálját: fogadjátok meg, hogy a ma-gatok családi hatáskörében ápolni és terjeszteni kíván-játok azokat, mint az igazi haladás és társadalmi boldogulás egyedül biztos bőségszaruját.

Vallása, s ebből folyólag erkölce, minden törté-nelmileg ismert népek volt és van; csak hogy persze, ezen erkölcs az ő minőségére nézve magán hordja az illető vallás kulturális fokának bélyegét. Nevezetesen minden népek erkölcsi nívója függ: ugyanazon népek az Istenség felől táplált meggyőződésüktől, vagyis vallá-sától. Mert ne feledjük, hogy vallás és erkölcs épen olyan rokon fogalmak, mint ok és okozat, előzmény és követ-kezmény, apa és fia. — Vallás nélkül nincs erkölcs, mert nem lehet; ép úgy, amin nem lehet rózsabimbó rózsától nélkül, gyümölcs fa nélkül. És pedig épen azért nem lehet, mivel ha van, és mert volt és van erkölcs, akkor annak törvényének is kell lenni; azaz egy mér-téknek, határnak, melyen belül kezdődik az egyéni tetszésről való önkéntelen lemondás.

Ámde ezen határ emberi ész, szokás vagy meg-egyezés gyümölcse nem lehet; nem lehet pedig azért, mert ha emberi mű lenne, akkor éppen úgy alá lenne vetve a változásnak, a módosulásnak, a divatnak, mint minden, a mi emberi. Az erkölcsi törvénynek tehát fel-sőbb szentesítésre, égi eredetre van szüksége, hogy kö-

telező ereje lehessen. Mert az erkölcsi kötelesség fo-galma illuzórius, ha az egy magasabb, minden emberi önkényen felül álló, megmáshatatlann alapra nem tá-maszkodhatik. Hiszen, ha az erkölcsi törvény az em-bertől függne, akkor csak addig teljesítené azt, míg szenvedélyei felül nem mulják jó akaratát. — De már magában véve is ellentmondás, hogy én magam magam-nak parancsoljak; mikor én, ugyanaz, aki a parancsot kiadtam, azt minden pillanatban visszavonhatom. E fel-fogás helyessége mellett bizonyít a világ összes népei-nek abbéli öntudata is, hogy a parancsoló módnak első személye sehol nincsen. — Tehát az érvényességre törekvő parancsnak, minő az erkölcsi életnek minden elve, olyannak kell lennie, melyet egy emberfeletti, magasabb erő, a mindenható, a mindentudás, az örök jutalom és büntetés jogával felruházott Istenség, ingadozást és alku kizárva megállapít, és vele szemben föltétlen engedelmeiséget követel. — Csak ilyen tekinté-ly, csak ilyen törvény kifolyása lehet a keresztény kötelességérzet, mely a lelkiismeret szavában akkor is imperative befolyásolja tetteinket, midőn senki sem lát; midőn önszennvedélyünkkel szücséges szembezáll-nunk; midőn a jónak választása teherrel jár, a rossz-nak mellőzése önmegtadással. — Ember sobase esi-nált volna olyan morált, mely nyílt hadat izen az ér-zékiségnek, elfojtását sürgeti az önérdéknek, hajhata-tlan a testiség kultusza fékezésében, könyörtelen meg a gondolatbeli bűnök ellenében is. És bármilyen szöfz-mával próbálgassa azt az ember, magának vagy más-nak elnémetésére, tetszetőssé tenni; bármily ártatlan álarccal kendőzse is a tiltott sóhajt, vétkes szavat, vagy bűnös mozdulatot: a keresztény morál megmarad dönt-hetetlenül az ő drákói tilalma mellett, mely csak any-nyiból áll: „Ez nem szabad, mert véték!”

Aki nem hiszi, hogy ezer fölséges erkölcsen tör-vényeit csakugyan nem ember, hanem maga az Isten kodifikálta, az csak nézze meg azokat az erkölcsenokat, melyeket emberek készítettek.

Indiában a Brahma vallás szerint, ha meghalt az ember, valamennyi nejt is eltemették vele. — Égypto-mban a csillagászat, építészet, vízmérnökség pompásan kitudott fejlődni, de azért még sem találtak imádatuk-nak méltóbb tárgyakat, mint a három istenített ökröt: Apist, Memphist és Onuphist. — Izrael fiainak; „szemet szemért, fogat fogért”-féle boszu-elve ismeretes; nekünk keresztényeknek a párhuzamos erkölcszabályunk ez: „Aki téged követ, azt te kenyérral;” és mint Krisztus mondja: „Szeressétek ellenségeitek; jót tegyetek azok-kal, kik titeket gyűlölnék, és imádozzatok üldözőitekért és rágalmozítóikért.” (Mát. 5, 44.) — A görögöknel, a rógi világ legműveltebb nemzeténél, az emberáldozatok soba-sem mentek ki divatból; ők a fölsőleges, vagy nem tetsző kisedeket, mint valami álatkölyköket, a sziv megrándulása nélkül, az apai jog folyamánnyaképen el-ölték. — Spártában a lopást csak akkor vették büntett számba, ha a tolvajt tetten érték, s ekkor is — nem az idegen vagyont elutaladonitására, hanem ügyetlensé-geért — büntették meg. — Platon pedig, a legideáli-sabb hellén bölcselő, a fajtalanság legocsmányabb eltor-zulásait tudományosan igazolni iparkodott. — És mit látunk Rómában? Seneca, Krisztusnak kortársa, az ak-kori deleli világvarosnak első moralistája és állami ve-zérféria, a kegyességről írott munkájában szöszertint így beszél: „A könyörtelenség csak a gyáva lelkek nya-valyája és minél hitványabb valaki, annál szivesebben honol benne. A bölcs egyáltalán nem ismer könyörtelent.” — Ennek a felfogásnak a gyakorlati kivitele volt a rab-szolgákkal való iszonyu bánásmód, kik akkor a népség kétharmadát tették, s akiket még annyiba sem vettek, mint mi ma állatainkat, melyeknek védelmére, oktalan kintásuk meggátolására, immár egyleteket szoktunk ala-kítani; holott a római ember a saját mulattatására eresz-tette a rabszolgákat egymással gyilkokra, vagy kiéhezte-tett vadállatokkal tettepe szét, hogy kibuggyanó vérék-ben és erőszakolt halálküzdelmekben gyönyörködje. — Azóta a legnagyobb erkölcsforradalmár Mohammed volt, aki köztudomásulag annyira kacérkodott az érzékiséggel, hogy még a tulvilágot is hűrikkel népesíti be. — És hogy az encyklopedisták, akik Isten és vallás nélkül akartak erkölcsös államot alkotni, hova sodorták a mult század végén Franciaországot, azt a korai Nemezis; má-sok örök elrettentésére vérrel és lánggal jegyezte föl a világtörténelem lapjaira.

Ime azok az erkölcsenok, melyeket az ő- és új-világ legelőkelőbb szellemei csináltak! És most álljon elő, és mondja még józanon valaki, hogy ilyen elvekből kelet-kezhetik a miénkhez hasonló morális társadalom! — Nem; csakis ilyen erkölcsen, mint a miénk, csak ez volt képes átalakítani a társadalmakat, az embereket, az elméket és sziveket. Csak ez a magasztos álláspon-t mondhatta ki azt a világreformáló elvet: „Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szivedből, és teljes lelkedből, és minden erődből és minden elmédből; és felebarátó-dat, mint tenne magadat.” (Luk. 10, 27.)

És mikor ezt kimondta, ezt az egyszerű mondatot, ezt a mindenki által érthető szót, — akkor többet mondott, mint a világnak kötettségára dolgozó legnagyobb bölcsői együttvéve. Mert ezzel elültette, meggyökerez-tette s termőképessé tette azt a terebélyes fát, melynek ágairól a népek milliói két ezredév óta szedik, és szedni fogják az idők végeig, a humanizmus édes gyümölcsét. Ennek az erkölcsfának nemes hajtása ez az új árvaház is, mely állandó emlékjele marad közöttünk annak, hogyan kell a ker. kath. embernek a maga anyagi ere-jéhez képest az evangéliumi parancsokat megvalósítania; hogyan kell értelmeznie a Mester eme szavait: „Uj parancsokat adok nektek; hogy szeressétek egymást, amin én szerettelek titeket.” (Ján. 13, 34.)

Igenis új volt ez a parancs, mert előzőleg sobasem hangzott még el földi ajakról; új volt a szeretet ezen törvénye, melynek mintaképe maga a tökély forrása az Isten, mértéke pedig a legnagyobb — mert önmagunk iránti — szeretet. — E felfogás — mint sz. Agoston mondja: „ha mindnyájan betűszerint teljesítenék, és sira-lom völgyéből paradicsomot alkotna s az embereket angyalokká változtatná át.” — E felfogás a nyomoru-ságot, az égi jutalomra törekvő szeretet tanulmány-tárgy-ául tüzte ki s ez által a szegénységnek, mint az érdem-szerzés forrásának, eladig nem is sejtett becsét köl-öszönött; és mig egyfelől a jöletnek földi s tulvilági érdemekre nyitott teret, addig másfelől a részvét hang-jaival elnémetotta a szerencsétlencen jajjait, letörülte kö-nyeiket. Az egyház már első alapításától fogva így togtá

A mi e lapok többi tartalmát, u. m. a közgazdaságot, újdonságokat, az értesítéseket, helyi, vidéki és külföldi tudósításokat illeti: mindez régóta úgy el van látva a *Budapesti Hírlap*-ban, mint bármely elsőrendű európai lapban. Dolgozóitársainkat méltán nevezhetjük kipróbált és lelkes gárdának, a mely becsüségét helyezi lajja korrekciójára és kitünő kiszolgálására. Minden jelentékenyebb magyar városban van tudósítónk, Bécsben egész kis fiókszerkesztőség szolgál ki bennünket telegráf és telefon útján; az európai nagy városokban saját tudósítónk óvják közönségünk érdekeit és mindentüvé a haza határain belül és kívül, bárhol valami rendkívüli dolog készül vagy ha csak véletlenül megcsik: külön kiküldött tudósítónk ott vannak vagy ott teremnek mint a magyar olvasóközönség érdekeinek katonái.

A *Budapesti Hírlap* irányja az elmúlt decennium alatt kiállotta képességei tűzpróbáját. **Ebben a változatlan irányban** fogja ezután is teljesíteni feladatát és kiszolgálni olvasóit.

Julius 1-én fogjuk megkezdeni **Ohnet György** „A gyűlölet adója” című új regényének a közlését, mely a *Budapesti Hírlap* kizárólagos tulajdona.

Az előfizetés feltételei helyben házhoz hordva, vidéken postával: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. A fűrészi nyaralókban lapunk kora reggel kézbesítettük, az egész fűrészi évtől pedig előfizetőink kívánságára a lapot bárhol utánunk küldjük, még akkor is, ha a nyáron át többször változtatnak tartózkodási helyet. Az előfizetések vidékről legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők következő cím alatt:

A „*Budapesti Hírlap*” kiadóhivatalának, IV. kerület, Kalap-utca 16. szám. 2—1

Szerkesztői üzenetek.

T. I. Katymár. Először hosszadalmas, másodsor nagyon erős. Ez utóbbit az ön érdekében mondjuk, mert ha kiadónk is sorait, a felelősséget önmagára kellene elvállalni. A nyílterben, ha éppen akarja, így is kiadható, kellő díjazás mellett: a „Közönség köréből” e. rovat alatt csak úgy, ha rövidebbre szabja s kieszi a díjazás nélkül, a felelősség azonban ekkor is önt terheli. Kérjük válaszáat. — Üdvölet!

O. Madaras. A legnagyobb örömmel fogadunk értesítéseket minden községből. Csak egyet kell kikötnünk, hogy alá legyenek írva, természetesen csak azért, hogy mi tudjuk ki a beküldő. Meltóztatásuk tehát tudatni nevét. Ez esetben további tudósításait is szívessen vesszük.

N. S. né. H.-M.-Vásárhely. A tuskó e. tárcza tehetősége s gyakorlata vall. Hibája az, hogy a helyzetek nepszenek megokolva s az ember kételkedve teszi le az olvasmányt. Azt okvetlenül meg kellett volna, ha csak egy pár szóval is világítani, hogy a fiatal asszonyka, ha mást szeretett s az által szerettük, miért ment férjhez egy harmadikhoz. Ezt meg kell érteni az olvasóval, különben mindenki azt fogja mondani, hogy az a nő olyan, a kit nem érdemes a toll hegyére venni. Ha megengedi, majd eszölünk rajta s akkor jöhet. Tiszteletteljes üdvölet.

Egy jelen volt. Apatin. Ismételtén kijelentjük, hogy alá nem írott közleményeket nem közölhetünk.

Naptár. Junius.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-ország naptár
16 Kedd	Regis Fer. hv.	Jusztina	4 Metrofán
17 Szer.	Rajner, Ad.	Folkmar	5 Doroth.
18 Csüt.	Márk, Marcell	Arnulf, Gyárf.	6 Besszárion
19 Pént.	Gyárfás, Julia	Szilvér	7 Theodot

Felelős szerkesztő:
DR. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-üggyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN ÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

4304. szám.
kig. 1891.

Pályázati hirdetés.

Kula községben üresedésben levő s utólagos havi részletekben fizetendő évi 300 forint készpénz fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi június hó 28-ig benyújtsák. Kulan, 1891. évi június hó 10-én.

2—1
Molnár Károly,
főszolgabíró.

4576. szám.
p. 1891.

Hirdetés.

Alulírt kir. törvényszék fölszólítja mindazokat, akik Kovácsfi Agoston, volt kulai lakos és volt kulai kir. közjegyzőnek a zombori 341. sz. tjkvben foglalt ingatlanra C. I. alatt bekebelezett biztosítékára az 1874. évi XXXV. t. c. 173. §-ánál fogva törvényes zálogjoggal bírnak, hogy követeléseiket három hó alatt jelentsék be, mert különben azok tekintetbe vétele nélkül fog a biztosíték kiadása iránt intézkedni.

Zomborban, a kir. törvényszéknél, 1891. évi június hó 4-én.

Dr. Sélley Barnabás, **Széchenyi József,**
kir. trvszéki jegyző. 3—1 kir. trvszéki elnök.

3580. sz.
kig. 1891.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Gajdobra községében leköszönés folytán üresedésbe jött s 250 frt fizetéssel ellátott gyalog közrendőri állásra pályázatot nyitok.

Pályázók fedhetlen előéletüket, korukat, egészségi állapotukat s eddigi szolgálataikat tartoznak kimutatni. Volt csend- és rendőrök s kiszolgált katonák előnyben részesülnek. A ruházatot önmaguk tartoznak sajátjukból beszerezni, de fegyverek s egyéb felszerelésekkel a község által láttatnak el.

Felhívom mindazokat, kik pályázni óhajtanak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket f. évi június 21-ig Gajdobra község előljárójánál nyújtsák be.

Palánkán, 1891. június hó 4-én.

2—1
Csupor Gyula,
főszolgabíró.

6269. sz./1891.

Árlejtési hirdetés.

Az alább kitüntetett helyeken és időben több rendbeli helyreállítási munkálatoknak vállalat utjáni biztosítása céljából zárt ajánlatokkal egybekötött szóbeli árlejtések fognak tartatni, melyekhez vállalkozni kívánók 10% bántapénzzel ellátva azzal hivatnak meg, hogy a költségvetési okmányok és árlejtési feltételek ugyanott megtekinthetők. Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

I. Kulán a kir. Ispánságnál 1891. július hó 3-án, d. e. 9 órakor. 1. Baracska kőcsma épület helyreállítása 28 frt 25 krral. 2. Filippovai róm. kath. templom helyreállítása 401 frt 60 krral. 3. Kru-sevlyai róm. kath. plébániához tartozó árnyékszék felépítése 104 frt 09 krral. 4. Szántovai róm. kath. lelkészlak helyreállítása 215 frt 85 krral. 5. Bezdáni róm. kath. templom fedelzetének helyreállítása 185 frt 43 krral. **II. Palánkán a kir. Ispánságnál 1891. július hó 4-én, d. e. 9 órakor.** 6. Rác Militicsi róm. kath. lelkészlak helyreállítása 195 frt 75 krral. 7. Bogojevai róm. kath. lelkészlak és templom helyreállítása 71 frt 78 krral. 8. Parabutyi róm. kath. templom helyreállítása 334 frt 05 krral. 9. Doroszlói kőcsma épület helyreállítása 433 frt 99 krral. 10. Gombosi révszárda helyreállítása 141 frt 99 krral. **III. Aradon a kir. Államjósággazgatóságánál 1891. július hó 2-án, d. e. 9 órakor.** 11. Mokri róm. kath. templom helyreállítása 996 frt 20 krral. Aradon, 1891. évi június hó 10-én. **M. kir. államjósággazgatóság.** (Után nyomat nem díjazatik). 2—1

2329. szám.

kig. 1891.

Pályázati hirdetés.

Mélykut községben 428 frt 50 kr havonkénti részletekben fizetendő évi javadalmazással egybekötött segédjegyzői állás 1891. évi június hó 27-ik napján délelőtti 8 órakor fog betöltetni.

Felhívom pályázni kívánókat, hogy ezen állás elyerése iránti s eddigi alkalmaztatásukat, valamint a vármegyei törvényhatósági bizottság által 8/1887. közgy. sz. a. alkotott szabályrendelet 9. §-a által megkivánt képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a választást megelőző napig alulírottánál nyújtsák be. Almás, 1891. június 11-én.

3—1
Deák Zsigmond,
főszolgabíró.

5815. szám.

tkvi 1891.

Árverési hirdetés.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Zombor város árvapénztára végrehajtható Sztójsits Plátó és neje végrehajtást szenvedők elleni 130 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Zombor városban fekvő, a zombori 1042. sz. tjkben A. † alatt foglalt s Sztójsits Plátó és neje Serkov Mária nevében álló (3106—3107) hr s 523 ö. i. számú ház és beltelekre az árverést 720 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban Konyovits Gábor késedelmes vevő ellen elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1891. évi július hó 1-ső napján délelőtti 9 órakor a zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladtni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 72 frtot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42 ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri reudeflet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bántapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegáltatni.

Kelt Zomborban, 1891. évi május hó 8-án.
A zombori kir. törvényszék mint telekk. hatóság.

Radány Péter,
kir. törv. bíró.

Zombor, 1891. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

3920. sz.

kig. 1891.

Pályázati hirdetés.

Kolluth községében megüritült és 300 frt évi fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra ezenel pályázatot hirdetek, s felhívom a pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám f. évi június 20-ig nyújtsák be. Kivánatos a német nyelvnek szó- és írásban való bírása.

Zombor, 1891. évi június hó 5-én.
Poppovics Dusán,
főszolgabíró.

3—3

794. szám.

1891.

Hirdetés.

Felső-Szent-Iván község előljárósága részéről fölhívom mindazokat, kiknek a községi árvtartást terhelő követeléseik vannak, hogy netáni igényüket alulírt község előljáróságánál 30 nap letorgása alatt bejelenteni annál is inkább érdekében állónak tartásák, nehogy az árvtartási követelések célba vett rendezését illetőleg bejelentésük elmulasztása következtében rövidséget szenvedjenek.

Felső-Szent-Ivánon, 1891. június 6-án.
Horváth Máté, **Kancsár Mihály,**
jegyző. 3—3 bíró.

Pályázati hirdetés.

A járásomhoz tartozó községek által a községi rendőri szolgálat felügyelete céljából, törvényhatóságilag jóváhagyott szabályrendelettel szervezett **járási rendőrfelügyelői állásra** pályázatot hirdetek.

A járási rendőrfelügyelői szék helye Kula; javadalmazása 800 frt fizetés, 100 frt lakbér és 300 frt utazási átalányban van megállapítva, mely illetményekből a készpénzfizetés havonként előleges részletekben, a lakbér és utiálatvány pedig negyedévenként ugyancsak előleges részletekben fizetetik.

A járási rendőrfelügyelőnek a járásterületén rendes hivatalos eljárása közben rapidij vagy utiköltségre igénye ninesen és tartozik az általam megállapítandó hivatalos öltözetet, valamint fegyverzetét és lövegeit sajátjából beszerezni.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy elméleti képzettségüket, eddigi szolgálataikat és nyelvismereteiket igazoló pályázati kérvényeiket hozzám f. évi június hó 25-ig benyújtsák.

Dr. Molnár Károly,
főszolgabíró.

4—2

8770. szám.

tkvi 1891.

Hirdetés.

Bezdán községnek telekkönyvi betétei az 1886. XXIX. és az 1889. XXXVIII. t. c. cikke értelmében elkészítették, és a nyilvánosságának átadtván, ez azon felszólítással tetetik közzé, hogy

1. mindazok, a kik az 1886. XXIX. t. c. cikk 15. és 17. §-ai alapján — ide érve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, a kik valamely tehetettel átvitelének az 1886. XXIX. t. c. 22. §-a, illetve, az 1889. XXXVIII. t. c. 15. §-a alapján való mellőzését megátadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1891. évi december hó 16-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított keresetük annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-ai eseteiben — ide érve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzetése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1891. évi december hó 16-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatóságához benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, a kik a fentebbi 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, az e tekintetbeni felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatóságához hat hónap alatt, vagyis az 1891. évi december hó 16-ik napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján, és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetek azokra a felekre, a kik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, — hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak — az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Zomborban, 1891. évi június hó 11-ik napján. A kir. törvényszék mint tkvi hatóságánál.

Radány Péter,
kir. trvszéki bíró.

3—1